

Loreta Vaicekauskienė, Daiva Litvinskaitė, Giedrius Subačius su Lietuvos kultūros kurso klausytojais studentais.

L. Vaicekauskienės paskaitos PLB Lituanistikos katedroje Čikagoje

Su Fulbright stipendija į JAV atvykusi kalbininkė prof. dr. Loreta Vaicekauskienė balandžio 21 d. apsilankė Čikagoje ir perskaitė dvi paskaitas PLB Lituanistikos katedros studentams ir dėstytojams Ilinojaus universitete. Lietuvos kultūros kurso studentai klausėsi paskaitos „Negimtakalbių vartotojų socialinės anglų kalbos vertės ir reikšmės Lietuvoje po 1990 metų“, o panašią paskaitą akademikams ir lietuvių bendruomenės atstovams profesorė papildė dar ir rusų kaip negimtosios kalbos duomenimis.

Lietuvoje požiūriai į anglų kalbą ir jos vartojimas esąs įvairūs. Dalis visuomenės dėl jos turi fobijų, pavyzdžiui, sakoma, kad anglų kalba „yra grėsmė lietuvių kalbai, stumia ją iš vartosenos“, „griauna tautinį identitetą“, „liudija nepagarbą lietuvių kalbai“, „erzina, ją sunku tarti ir suprasti“. Bet Vaicekauskienė vaizdžiai pademonstravo, kad anglų kalba, jos žodžiai ir frazės labai dažnai įtraukiami į lietuvių kalbą kaip žaidimo elementai, kaip pastangos surasti naujų išraiškų, kaip stiliaus ieškojimai, ir ne tik kaip komunikatyvinę kalbos funkciją perimantys kalbos elementai.

Kalbėdama apie Lietuvos visuomenę Vaicekauskienė pasidalijo savo tyrimų rezultatais, ji yra nustatčiusi, kad anglų kalbą su-

pranta 51 proc., ja kalba 38 proc., skaito 36 proc., rašo 32 proc., o jos visai nevartoja 48 proc. Lietuvos žmonių. Vadinasi, anglų kalba Lietuvoje yra gana netvirta. Vis dėlto Vaicekauskienė pademonstravo, kad anglų kalbos vartojimas Lietuvoje labai susijęs su konkrečiu amžiaus tarpsniu. Štai puikiai anglų kalbą moka (rašo, skaito, kalba, klauso) 78 proc. jaunimo amžiaus grupėje nuo 15 iki 24 metų; mažiau, 46 proc., moka vyresni nei 25–35 metų žmonės, ir tik 5 proc. tų, kurie turi 56 ir daugiau metų. Priešinga išvada dėl rusų kalbos: tarp 15–24 amžiaus žmonių ją moka 35 proc., tarp 25–35 metų – daugiau, 43 proc., o tarp 56 metų su viršum – net 84 proc. Vaicekauskienė pacitavo vieną anoniminių interneto komentuotojų, kurio frazė gali gražiai apibendrinti tokią statistiką: „Jei moki rusų kalbą, esi senas!“

Diskusijose kalbėta apie panašius puertorikiečių nuogastavimus dėl anglų kalbos poveikio, apie ukrainiečių tolerantišką ir praktišką požiūrį į rusų kalbą, jos vartojamą greta ukrainiečių, apie tai, kaip dainai vertina savo kalbą, nors tam tikrais atvejais išgyvena dėl savo tautos nutolimo nuo daug amžių turinčios nereformuotos rašybos.

Loreta Vaicekauskienė

Giedrius Subačius

PLB Lituanistikos katedra,
Ilinojaus universitetas Čikagoje